

SYBIRAK

INFORMATOR
ODDZIAŁU ZWIĄZKU SYBIRAKÓW
W KRAKOWIE

Nr 91

Grudzień 2022 r.

Spis treści

<i>Józef Kołodziej</i> 80' rocznica śmierci gen. dyw. dr. Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego	4
<i>Józef Kołodziej</i> 79' rocznica tragicznej śmierci gen. Władysława Sikorskiego	7
<i>Wanda Puszek-Tarnawska</i> Generał Władysław Sikorski i Sybiracy	13
<i>Józef Kołodziej</i> 78' rocznica akcji specjalnej „Koppe”	22
<i>Józef Kołodziej</i> 83' rocznica wybuchu II wojny światowej	26
<i>Józef Kołodziej</i> 83' rocznica agresji ZSRR na Polskę i Dzień Sybiraka	28
<i>Józef Kołodziej</i> Obchody 104' rocznicy Odzyskania Niepodległości w Krzęcinie	46
<i>Piotr Stefański</i> Koncert Pieśni Patriotycznych	52
<i>Barbara Łuczyńska</i> Dekada z harcerzami z Krzęcina	57
<i>Zbigniew Tarnawski, Piotr Stefański</i> Kalendarium	66
<i>Zbigniew Tarnawski</i> Kronika żałobna	69
Informacje bieżące	73

Życzenia Świąteczne

Praca dzieci niewidomych i słabowidzących z Zespołu Szkół i Placówek
pn. «Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących» w Krakowie

Kochani Sybiracy

Z okazji Narodzin Pańskich

*Zarząd Związku Sybiraków Oddział w Krakowie składa
wszystkim Członkom i Ich Rodzinom najserdeczniejsze życzenia:*

zdrowia, szczęścia, radości i obfitości Łask Bożych.

Niech Boża Dziecina otacza Państwa opieką i miłością.

Niech zawsze obok będzie rodzina i przyjaciele.

Niech Nowy Rok 2023 przyniesie realizację marzeń

I będzie wypełniony pokojem i dostatkiem.

**80' rocznica śmierci
gen. dyw. dr. Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego**

30 czerwca 2022 r. członkowie Związku Sybiraków Oddział w Krakowie uczestniczyli w uroczystości odsłonięcia pomnika gen. Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Organizatorem uroczystości byli Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki, Wojewoda Małopolski Łukasz Kmita, Dyrektor Głównej Biblioteki Lekarskiej im. Stanisława Konopki dr n. przyr. Wojciech Giermaziak.

Uroczystość rozpoczęła msza święta o godz. 12-tej w intencji Ojczyzny w kościele Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie przy ul. Rakowicka 18.

W nabożeństwie uczestniczyły liczne poczty sztandarowe różnych formacji wojskowych, organizacje miejskich, krakowskiej Policji i Straży Miejskiej.

Po nabożeństwie wojsko z orkiestrą wojskową, poczty sztandarowe oraz zebrani uczestnicy uroczystości przemarszerowali na Cmentarz Rakowicki, kwatery: PAS 50 gdzie dokonano aktu odsłonięcia pomnika gen. Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego.

Okolicznościowe przemówienia wygłosili: Prezes IPN dr Karol Nawrocki, Wicewojewoda Małopolski Ryszard Pagacz oraz Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski.

Następnie odbył się Apel Poległych. Ostatnią częścią uroczystości było składanie przez uczestniczące w uroczystości delegacje różnych organizacji kwiatów pod pomnikiem Generała.

Kwiaty w imieniu krakowskiego Oddziału Związku Sybiraków złożyli Józef Kołodziej i Małgorzata Miernik.

Moment wprowadzania pocztów sztandarowych.
fot. Józef Kołodziej

W czasie mszy świętej członkowie Zarządu Związku Sybiraków Oddział
w Krakowie (od lewej Nina Wierzbicka i Małgorzata Miernik).
fot. Józef Kołodziej

Poczty sztandarowe w kościele.
fot. Józef Kołodziej

Poczty Policji i Straży Miejskiej w Krakowie.
fot. Józef Kołodziej

Józef Kołodziej

79' rocznica tragicznej śmierci gen. Władysława Sikorskiego

4 lipca 2022 roku przypadła 79' rocznica tragicznej śmierci gen. Władysława Sikorskiego.

Uroczystość rozpoczęła o godz. 10:30 Msza św. w Katedrze Wawelskiej z udziałem zaprzyjaźnionej od wielu lat ze Związkiem Sybiraków licznej grupy harcerzy ZHP wraz z poczem sztandarowym szczepu „Memoria” z Krzęcina. O kolejnych rocznicach tragedii tak ważnej dla polskiej historii postaci pełniącej funkcję Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych i premierem Rządu RP na Uchodźstwie podczas II wojny światowej, pamiętają zwłaszcza Sybiracy, którzy w ten sposób spłacają wielki dług wdzięczności za Układ Sikorski – Majski, który na podstawie amnestii milionom deportowanym i więzionym w łagrach Polakom przywrócił upragnioną swobodę poruszania się po terenie ZSRR. Dzięki amnestii mogła też powstać armia dowodzona przez gen. Władysława Andersa, a z nią pewna część zesłańców, w tym liczna grupa polskich sierot zdołała wydostać się ze Związku Sowieckiego. Większość deportowanych Polaków pozostała w ZSRR, ale i oni przez pewien czas dzięki Układowi korzystali ze zorganizowanej przez Polską ambasadę pomocy socjalnej i materialnej dla osieroconych dzieci i osób starszych.

Po nabożeństwie Sybiracy, harcerze z poczem sztandarowym oraz dość liczna grupa osób zeszła do krypty św. Leonarda w podziemiach Wawelu, gdzie wraz z księdzem administratorem zebrani odmówili modlitwę za duszę Generała i jego podwładnych, którzy wraz z nim zginęli w katastrofie

gibraltarskiej. Szczególnie cieszyła obecność grupy harcerzy i zuchów oraz Pań Harcmistrzyń z drużyny ZHP w Krzęcinie, którzy przyjechali pomimo tego, że rozpoczęły się już wakacje.

Następnie Józef Kołodziej i Halina Kulig złożyli kwiaty na sarkofagu Generała Sikorskiego.

Ostatnią częścią uroczystości było złożenie przyrzeczenia harcerskiego od powołanych w czerwcu przez Komisję Stopni Harcerskich na stopień przewodniczki Druhny Karoliny i Druhny Aleksandry ze szczepu „Memoria”. Druhna Karolina zamknęła też próbę na stopień Harcerki Orlej.

Członkowie Zarządu Związku Sybiraków Oddział w Krakowie w czasie uroczystej mszy świętej w Katedrze na Wawelu (od lewej: Józef Kołodziej, Nina Wierzbicka i Izabella Raciborska).

fot. Halina Kulig

Harcerze i Instruktorzy ze Szczepu ZHP Memoria z Krzęcina podczas mszy świętej w Katedrze na Wawelu.
fot. Halina Kulig

Sztandar i poczet sztandarowy Szczepu ZHP Memoria.
Fot. Halina Kulig

Kwiaty od Związku Sybiraków na sarkofagu gen. Władysława Sikorskiego.
Fot. Nina Wierzbicka

Andrzej Lorenc, Halina Kulig i Józef Kołodziej.
Fot. Nina Wierzbicka

Harcerze z Krzęcina z Księdzem Administratorem prowadzącym
modlitwę za duszę gen. Władysława Sikorskiego.
Fot. Nina Wierzbicka

Uczestnicy modlitwy za duszę gen. Władysława Sikorskiego.
Fot. Nina Wierzbicka

Generał Władysław Sikorski i Sybiracy

Każdego roku, Sybiracy spotykają się 4 lipca przy grobie generała Władysława Sikorskiego w krypcie św. Leonarda na Wawelu na mszy św., aby upamiętnić tragiczną śmierć Generała w katastrofie w Gibraltarze. Doszło do niej dnia 4 lipca 1943 roku o godz. 23.06.

Generał Władysław Sikorski – Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych oraz Premier Rządu na uchodźstwie odbył poczynając od maja 1943 roku kilkutygodniową podróż, której celem było dokonanie inspekcji polskich sił zbrojnych na Bliskim Wschodzie. W drodze powrotnej do Anglii, wystartował z Kairu 3 lipca 1943 roku o godzinie 14.37. Doleciał do Gibraltaru po 10,5 godzinach lotu. W Gibraltarze, samolot Generała wraz z pasażerami rozpoczął lot do Londynu na drugi dzień, a więc 4 lipca o godz. 23.05. Po 16 sekundach lotu, 600 metrów od końca pasa startowego, samolot zetknął się z powierzchnią morza i runął do wody wraz z pasażerami. Uratował się tylko pilot. Ciało Generała wyłowione z wody, przewieziono do Anglii i pochowano na Cmentarzu Polskich Lotników w Newark. Po pięćdziesięciu latach prochy generała Sikorskiego po ekshumacji zostały złożone do grobu już w odrodzonej Polsce dnia 17 września 1993 roku w krypcie św. Leonarda na Wawelu w obecności prezydentów: Lecha Wałęsy i Ryszarda Kaczorowskiego.

Powracając do wcześniejszych faktów historycznych; data 17 września 1939 roku to data znamienna i określana jako początek czwartego rozbioru Polski. Państwo polskie zostało podzielone pomiędzy hitlerowskie Niemcy i Związek

Sowiecki na mocy tajemnego paktu Ribbentrop – Mołotow, zawartego 23 sierpnia 1939 roku. Była to w zasadzie umowa pomiędzy Hitlerem i Stalinem. Terytorium Polski zostało zaanektowane i podzielone pomiędzy dwóch agresorów. Ustalona granica przebiegała wzdłuż rzek Narew, Bug, San. Od tego momentu na Kresach Wschodnich rozpoczęła się brutalna sowietyzacja i od 1940 roku masowa deportacja polskich obywateli na Syberię. Pierwsza masowa wywózka obywateli polskich mieszkających i przebywających nawet okresowo na Kresach miała miejsce w czasie ostrej zimy 10 lutego 1940 roku. Daty kolejnych deportacji to: 13 kwietnia, 20 czerwca 1940 roku oraz 20 czerwca 1941 roku. W czasie tych czterech wywózek deportowano około 1.300.000 obywateli według opracowań polskich władz emigracyjnych. Dane sowieckie mówią o 320 tys. deportowanych. Podstawowe cele deportacji to zniszczenie polskich elit i czystki etniczne na Kresach. Męczeńska droga deportowanych zaczynała się w momencie nocnego wejścia do domów przez NKWD i rozkazu spakowania się w ciągu kilkunastu minut. Potem trwający kilkadziesiąt dni transport na Syberię w bydłych wagonach, zamkniętych na sztaby z zewnątrz, ze stłoczonymi zesłańcami w przeszywanym zimnie lub w zaduchu, bez wody i jedzenia. W miejscu osiedlenia czekała ich niewolnicza praca i nieludzkie warunki życia w czasie ekstremalnych mrozów lub w czasie krótkiego lata, kiedy plagą były jadowite muszki. Niepokornych zesłańców osadzano w łagrach, więzieniach, zsyłano do pracy w kopalniach lub przy budowie transsyberyjskiej kolei. To sprawiało, że śmiertelność wśród wywiezionych Polaków była przerażająco wielka. Dla nich umowa Sikorski – Majski dawała szansę na uratowanie życia.

W dniu 22 czerwca 1941 roku nastąpił atak hitlerowskich Niemiec na ZSRR pod kryptonimem „Barbarossa”. Hitler chciał podbić Europę Wschodnią jeszcze przed zimą.

Atak zaskoczył Armię Czerwoną, która była całkowicie nieprzygotowana do prowadzenia działań wojennych. W tej sytuacji zawarty został układ Sikorski – Majski pomiędzy premierem rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie Władysławem Sikorskim i ambasadorem ZSRR w Londynie Iwanem Majskim dnia 30 lipca 1941 roku. Układ miał na celu utworzenie koalicji antyhitlerowskiej i wspólną walkę z III Rzeszą. Przywracał stosunki dyplomatyczne pomiędzy Polską a ZSRR, umożliwiał organizowanie Armii Polskiej w ZSRR pod dowództwem polskim. Umowa gwarantowała również „amnestię” dla obywateli polskich, więźniów politycznych, jeńców i zesłańców pozbawionych wolności na terenie ZSRR, aktualnie przebywających w więzieniach, łagrach i obozach. Układ stworzył warunki prawne do zwolnienia więźniów Gułagu i na ich bazie utworzenia Polskich Sił Zbrojnych na terenie ZSRR. Tym sposobem został utworzony 2 Korpus Polski pod dowództwem generała Władysława Andersa, stanowiący trzon Polskich Sił Zbrojnych na zachodzie. Dzięki temu paktowi wielu tysiącom Polakom udało się opuścić „niehumanitarną ziemię”. Pod naciskiem rządu brytyjskiego generał Sikorski zgodził się odłożyć negocjacje w sprawie granic na przyszłość. Podpisując jednak ten układ w takiej formie i o takiej treści naraził się na sprzeciw i oburzenie kilku przedstawicielom londyńskiego, polskiego rządu. Prezydent Raczkiewicz odmówił parafowania paktu i ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw. Nastąpiły również dymisje ministrów w rządzie polskim. Pomimo tych przeciwności stosunki dyplomatyczne z ZSRR zostały

nawiązane i Sowieci zobowiązali się do udzielenia „amnestii” wszystkim przebywającym na ich terenie Polakom. Pomimo, że słowo „amnestia” w stosunku do bezprawnie wywiezionych z własnej ojczyzny Polaków wywoływało sprzeciw. Jednakże dzięki temu Paktowi wielu naszym rodakom udało się opuścić „niehumanitarną ziemię” z Armią generała Andersa. Był to nieomal cud, bo każdego dnia na ziemi syberyjskiej umierało setki obywateli Polski, zamęczonych pracą, głodem, mrozem, brakiem możliwości leczenia i odżywiania.

Z tego powodu generał Sikorski nie przeciągał negocjacji i tak się wyraził do swego przyjaciela generała Mariana Kukieła: „Gdy miałem ten układ podpisać i walczyłem ze sobą czy odczekać jeszcze, słyszałem jakby szept tysięcy ust: śpiesz się, ratuj...”

Sybiracy zawsze pamiętali o tym i doceniali starania generała Sikorskiego o uratowanie jak najszybciej i jak największej ilości zesłanych na Sybir Rodaków.

Przykładem może być 9-cio osobowa, rodzina, wywieziona na Sybir 20 czerwca 1941 roku.

Bazyli Puszko, nauczyciel szkoły w Szczuczynie w powiecie Grajewo, pochodzący z Polesia, we wrześniu 1939 roku, będąc oficerem rezerwy został powołany do wojska. Po agresji sowieckiej 17 września dostał się do niewoli sowieckiej. Wraz ze swoim oddziałem został osadzony w obozie w Jaryczowie Starym koło Lwowa. Dzięki paktowi Sikorski – Majska został zwolniony i wraz z współtowarzyszami z obozu był przetransportowany do miejsc wcielania żołnierzy do Armii Polskiej tworzonej na terenie Związku Sowieckiego. Miał nadzieję, że jego żona i roczna córka są bezpieczne w Polsce, w domu teściów. Z Wojskiem Generała Andersa przeszedł cały szlak

bojowy. Brał udział w kampanii włoskiej, walcząc w 17 Lwowskim Batalionie V Kresowej Dywizji Piechoty. Niestety nie zobaczył się już ze swoją rodziną ponieważ poległ pod Monte Cassino dnia 17 maja 1944 roku; odznaczony za bohaterskie czyny i postawę Orderem Virtuti Militari i wieloma odznaczeniami angielskimi.

Jego żonę Halinę Puszko-Niecikowską dosięgnęła jednak deportacja i wraz z roczną córką Wandą, rodzicami i pięciorgiem rodzeństwa była wywieziona na Syberię dnia 20 czerwca 1941 roku. Scenariusz wywózki był podobny jak w trzech wielkich deportacjach w 1940 roku. Nastąpiło to nad ranem, po uprzednim, cichym otoczeniu domu przez sowieckich żołnierzy: łomot do drzwi i wrzaski, aby się pakować i wychodzić. Cała 9-osobowa w tym czasie obecna w domu rodzina z gorączkującym wówczas rocznym dzieckiem została wpakowana na dwie furmanki i konwojowana przez czerwonoarmistów 25 kilometrów w kierunku dworca kolejowego w Grajewie. 22 czerwca transport z zesłańcami dotarł do dworca w Mińsku i tu był ostrzeliwany przez Niemców, którzy rozpoczęli wojnę ze Związkiem Sowieckim. Zamknięci w wagonach Polacy nie rozumieli co ma oznaczać bombardowanie dworca w Mińsku. Wystawili jednak białe szmaty przez małe okienka pod sufitami i w ten sposób sygnalizowali, że w wagonach są uwięzieni ludzie. Sowietci nie otworzyli wagonów i nie wypuścili uwięzionych w wagonach Polaków. Aby zrealizować swój plan na koniec pociągu doczepili drugą lokomotywę i transport z ludźmi w zamkniętych z zewnątrz wagonach ruszył na Sybir z większą prędkością. W pierwszej połowie lipca pociąg z deportowanymi Polakami dotarł do Omska gdzie zesłańców przewieziono do tamtejszego cyrku, w którym

na rozsypanych trocinach pełnych pluskiew i wszy kazano Polakom rozlokować się. Bramy cyrku zostały oczywiście zamknięte z zewnątrz. Młodzież zgromadziła się na wyższych piętrach areny cyrkowej i zaczęła śpiewać polskie piosenki i hymn, upominać się o wodę, mleko dla dzieci, ciepłe jedzenie i dostęp chorych do lekarza. W buncie tym brała też udział 19-letnia Lucyna Niecikowska, jedna z sióstr Haliny. Zwróciła na siebie uwagę NKW-dzistów, ponieważ była wysoką, energiczną i bardzo ładną dziewczyną. Kazali jej zgłosić się z żądaniami do komendanta. Poszła i zniknęła. Rodzice, rodzeństwo, pozostała młodzież i znajomi bezskutecznie jej szukali. Natomiast sowieccy żołnierze wkroczyli do cyrku i kierując bagnety w kierunku Polaków, kazali im wychodzić z cyrku z bagażami. Zesłańcy byli rozwożeni w różne strony. Rodzina Niecikowskich została przewieziona nad rzekę Irtysz na przystań i wpędzona pod pokład statku, zapewne była to kara za bunt w Omsku, w którym brała udział Lucyna Niecikowska. Płynęli Irtyszem i Obem i zostali zawiezieni do północnych rejonów Syberii, w okolice Surgutu, do małej osady Czarny Mys nad rzeką OB. Tutaj dokwaterowani zostali do wielkiego prowizorycznego baraku, który był przepełniony różnojęzycznymi ludźmi. Miało to miejsce w drugiej połowie lipca 1941 roku. Rybacy łowili tu ogromne ryby, a Bronisław Niecikowski i jego najstarszy 24 letni syn zostali zatrudnieni w przetwórni ryb nad rzeką i ukradkiem kawałki ryb wynosili dla rodziny. Dla pozostałych, młodszych członków rodziny nie było bowiem pracy i zapewnionego jakiegokolwiek jedzenia. Ale ponieważ w ZSRR panowała zasada: „kto nie pracuje ten nie je”, więc trzeba było jakoś jedzenie zdobyć aby żyć. Nie było też żadnej możliwości ucieczki więc strażnicy nie dręczyli

zbytńio zesłańców. W drugiej połowie sierpnia zaczęło się nagle ochładzać i robić naprawdę zimno. Oglądając prowizoryczny barak rodzina Niecikowskich zdawała sobie sprawę, że w takich warunkach nie przeżyje syberyjskich mrozów.

Pod koniec sierpnia zdarzył się cud za sprawą podpisanego paktu pomiędzy generałem Sikorskim i ambasadorem sowieckim w Anglii Majskim.

Pewnego dnia na brzegu rzeki Ob wylądował mały samolot, z którego wysiedli: polski oficer, ksiądz oraz NKW-ódczysta w sowieckim mundurze. Zdarzenie to widział 12 letni Zdzisław Niecikowski, który nad Obem bawił się z innymi dziećmi. Popędził do rodziny krzycząc, że nad rzeką wylądował samolot z polskim oficerem, który ma czapkę z orzełkiem i z księdzem z koloratką. Rodzina stwierdziła, że fantazjuje lub coś mu się przywidziało. Po niedługim czasie faktycznie do baraku przyszli polski ksiądz, polski oficer i sowiecki oficer pytając o Polaków. W tej osadzie była tylko ta jedna, polska rodzina. Widząc same kobiety i dzieci, pytali o mężczyzn. Zdzisław pobiegł do przetwórnicy ryb po ojca Bronisława Niecikowskiego i starszego brata Mariana. I wówczas polscy zesłańcy znad rzeki Ob zostali poinformowani o pakcie Sikorski – Majski i możliwości wstąpienia do organizowanego Wojska Polskiego oraz dowiedzieli się również, że obecnie jesteście sojusznikami Związku Sowieckiego. Bronisław Niecikowski przedstawiciel polskiego rządu poinformował o zniknięciu w Omsku córki Lucyny i że znalezienie córki jest dla niego priorytetem. Oficer NKWD powiedział, że istnieje teraz możliwość zmiany miejsca pobytu. Bronisław Niecikowski wybrał miasto Tiumień, położone bardziej na południu. Zesłańcom zapewniono miejsce na statku na ostatnim rejsie przed zimą na początku

września. Potem rzeki w tym rejonie zaczynają zamarzać. Polski oficer i polski ksiądz byli wzruszeni, patrząc na małą Wandę, polskiego zesłańca, który tutaj zaczynał uczyć się chodzić. Gdy rodzina Niecikowskich odpływała z tej dalekiej północy, samolot z przedstawicielami polskiego rządu przyleciał znów i krążąc nad statkiem dawał znak, że pilnuje, aby Polacy szczęśliwie opuścili ten nieprzyjazny rejon. Rodzina machała do nich, a dwunastoletni wówczas Zdzisław zawsze potem mówił, że generał Sikorski dał jemu i całej rodzinie drugie życie. Istotnie, gdyby nie starania generała Sikorskiego o jak najszybsze podpisanie umowy z ZSRR, zapewne rodzina Niecikowskich nie przeżyłaby na tej dalekiej północy w tych ekstremalnych warunkach, jakie jej tam zgotowano.

Po przyplłynięciu do Tiumienia, nie zezwolono jednak na pozostanie w mieście i zawieziono całą rodzinę do osady Jar, gdzie otrzymali do zamieszkania małą izdebkę w chacie syberyjskiej pełną pluskiew. Musiała tam się zmieścić 9 osobowa rodzina, na szczęście już bez innych współlokatorów. Bronisław Niecikowski raz w tygodniu udawał się do komendanta NKWD i pytał o los córki Lucyny, lecz przez pół roku nie otrzymał żadnej informacji.

Tymczasem Lucyna Niecikowska po zaaresztowaniu w cyrku, została przewieziona do więzienia w Omsku. Po wielodniowych, nocnych przesłuchaniach skazano ją na więzienie, a ponieważ nie znała języka rosyjskiego, więc nie wiedziała za co i na ile lat. Osadzona była w więzieniu, wybudowanym jeszcze za czasów carycy Katarzyny. Cela pozbawiona była światła, posiłek otrzymywała dwa razy dziennie. Rano była to kromka chleba ciężkiego i gorzkiego oraz czarny płyn, który miał być kawą. Po południu też płyn, który miał przypominać

zupe z liśćmi kapusty lub rybimi głowami. Spała na sienniku, a gdy zaczęły się mrozy otrzymała jeszcze koc. W celi przebywała z innymi Polkami, które też brały udział w buncie w cyrku. Zaczęła coraz bardziej kaszleć, lecz nikt ze straży więziennej nie zwracał na to uwagi. Nabawiła się tu gruźlicy, lecz była leczona dopiero po powrocie do Polski, po pięciu latach. Dzięki paktowi Sikorski – Majski i uchwalonej amnestii dla uwięzionych Polaków w łagrach i więzieniach została wraz z innymi Polkami wypuszczona na wolność dopiero w lutym 1942 roku. Udała się wraz z towarzyszkami niedoli do swojej rodziny, której adres otrzymała od komendanta więzienia. Po dotarciu do wsi Jar została otoczona opieką rodziny i otrzymała lepsze od więziennego jedzenie, ponieważ przychodziła w ciągu dwóch lat do zesłanych Polaków poprzez Czerwony Krzyż pomoc w formie ubrań i produktów żywnościowych. Sowieci oczywiście oszukiwali i okradali Polaków z tych darów, lecz czasem można było dostać chociażby kilogram mąki, który był skarbem.

Nikt z rodziny Niecikowskich nie wstąpił do Armii Andersa, ponieważ nie chcieli się rozdzielać, tym bardziej, że matka Wanda Niecikowska podupadła na zdrowiu i nie nadawała się do jakiegokolwiek podróży. Zmarła w marcu 1943 roku. Pozostali członkowie rodziny przeżyli i powrócili do Polski. Ma w tym wielki udział generał Władysław Sikorski.

Józef Kołodziej

78' rocznica akcji specjalnej „Koppe”

11 lipca 2022 r. obchodzono 78' rocznicę akcji specjalnej „Koppe”, przeprowadzonej w Krakowie przy ul. Powiśle przez żołnierzy z harcerskiego batalionu „Parasol”, przy wsparciu Kedywu Okręgu Kraków AK. Celem akcji był niemiecki dygnitarz gen. Wilhelm Koppe wyższy dowódca SS i policji, sekretarz stanu do Spraw Bezpieczeństwa.

W tym roku uroczystości rocznicowe odbyły się w sobotę 9 lipca 2022 r. Do udziału w uroczystościach zaprosili nas: prof. Jacek Majchrowski Prezydent Miasta Krakowa, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie i środowiska harcerskie.

Uroczystości rozpoczęły się o godz. 10.30 mszą św. odprawioną za dusze poległych i zmarłych żołnierzy batalionu „Parasol” i Kedywu Okręgu Kraków AK w kościele oo. Kapucynów przy ul. Loretańskiej.

W południe o godz. 12:00 pod pomnikiem Żołnierzy Czynu Zbrojnego Polski Walczącej oraz pod tablicą przy ul. Powiśle zostały wygłoszone przez przedstawicieli IPN-u, Urzędu Miasta Krakowa i organizacji kombatanckich okolicznościowe przemówienia. Następnie odczytany został Apel Poległych i odmówiona została przez Kapelana O. Jerzego Pajaka modlitwa za zmarłych, po czym nastąpiło składanie wieńców i kwiatów.

Z ramienia krakowskiego Oddziału Związku Sybiraków kwiaty pod pomnikiem złożyli: Józef Kołodziej i Jadwiga Turowska.

Wiązanki kwiatów złożone pod tablicą Pamięci Poległych Żołnierzy KEDYWU
Armii Krajowej, uczestników zamachu na gen. SS Wilhelma Koppego.
fot. Bettina Lorenc

Warta honorowa harcerzy pod pomnikiem Czynu Zbrojnego
Żołnierzy Polski Walczącej.
Fot. Bettina Lorenc

Z wiązanką kwiatów w barwach narodowych Jadwiga Turowska Członek
Zarządu Związku Sybiraków Oddział w Krakowie.

Fot. Bettina Lorenc

Pod pomnikiem Czynu Zbrojnego Żołnierzy Polski Walczącej kwiaty składają Członkowie Zarządu Związku Sybiraków Oddział w Krakowie Jadwiga Turowska i Prezes Józef Kołodziej. fot. *Bettina Lorenc*

83' rocznica wybuchu II wojny światowej

Mszą świętą w Katedrze Wawelskiej, której przewodniczył ks. prof. Jacek Urban rozpoczęły się krakowskie uroczystości w 83' rocznicę wybuchu II wojny światowej.

1 września 1939 r. nastąpił atak Niemiec na Polskę i początek II Wojny Światowej. O godz. 4.45 niemiecki pancernik szkolny „Schleswig-Holstein” rozpoczął ostrzał Westerplatte, Wojskowej Składnicy Tranzytowej na terenie Wolnego Miasta Gdańska, bronionej przez załogę (około 200 żołnierzy) pod dowództwem mjr. Henryka Sucharskiego i kpt. Franciszka Dąbrowskiego. Przez siedem dni bohatercko odpierała ona powtarzające się ataki niemieckie z morza, ziemi i powietrza, stając się symbolem polskiego oporu. Do historii przeszła także bohaterska obrona Poczty Polskiej w Gdańsku. Polacy poddali się dopiero po południu, gdy budynek poczty został podpalony. Miesiąc później zostali rozstrzelani przez Niemców.

Jedną z pierwszych zaatakowanych miejscowości był Wieluń, zbombardowany przez Luftwaffe. W ataku zginęło bardzo wielu cywilów.

Główna część uroczystości w Krakowie odbyła się na cmentarzu Rakowickim. Przy pomniku Żołnierzy Września i Armii Kraków zebrali się kombatanci, przedstawiciele władz, wojsko, policja, stowarzyszenia i mieszkańcy Krakowa. Organizatorami byli Wojewoda Małopolski oraz Oddział IPN w Krakowie.

W przemówieniu dr hab. Filip Musiał, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie podkreślił, że spoty-

kamy się jak co roku, aby oddać hołd tym, którzy we wrześniu 1939 roku oddali życie, broniąc Polski. Dla nas i innych krajów Europy środkowo-wschodniej ten konflikt nie skończył się w 1945 roku. Na odzyskanie wolności musieliśmy poczekać do roku 1989, kiedy mogliśmy wejść na drogę prawdziwej niepodległości. Dzisiaj stajemy przy grobach żołnierzy września 1939 roku, mając świadomość, że oddajemy hołd tym, którzy jako pierwsi stanęli w obronie Ojczyzny, ale nie byli ostatni. Po nich przyszły kolejne pokolenia, które walczyły o wolny kraj.

Tych z września 1939 r. charakteryzowało to, że poszli w bój nie tylko dlatego, że dostali taki rozkaz, ale dlatego, ponieważ byli głęboko przekonani, o tym, że taka jest powinność żołnierza Wojska Polskiego.

Podczas uroczystości odbył się Apel Poległych i oddana została Salwa Honorowa. Na zakończenie uroczystości liczne delegacje, w tym Związek Sybiraków złożyły wieńce i kwiaty pod Pomnikiem Armii Kraków.

83' rocznica agresji ZSRR na Polskę i Dzień Sybiraka

17 września 2022 r. przypada 83 rocznica napaści na Polskę dwóch mocarstw – Niemiec, które atakiem 1 września rozpoczęły II wojnę światową, oraz Rosji sowieckiej, która niecałe trzy tygodnie później, bo 17 września – wypełniła zobowiązania wynikające z tajnego protokołu do paktu Ribbentrop – Mołotow podpisanego w Moskwie 23 sierpnia 1939 roku.

Mimo że okupacja Sowiecka trwała zaledwie 21 miesięcy tj. do 22 czerwca 1941 r., to zapisała się bardzo tragicznie na kartach historii Polski i narodu polskiego.

W tym dniu w Krakowie odbyły się uroczystości w 83' rocznicy agresji Związku Sowieckiego na Polskę i Dzień Sybiraka, zorganizowane przez Oddział IPN w Krakowie, Wojewodę Małopolskiego, Związek Sybiraków Oddział w Krakowie i Krakowskie Kuratorium.

Obchody 83' rocznicy zbrojnego ataku ZSRR na Polskę rozpoczęła koncelebrowana Msza święta w Katedrze Wawelskiej. Głównym celebrazem był ks. Prof. Jacek Urban, który wygłosił piękne patriotyczne kazanie. W nabożeństwie uczestniczyły ważne osobistości, w tym Wojewoda Małopolski Łukasz Kmita, dyrektor Oddziału IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał, parlamentarzyści, przedstawiciele władz miasta oraz liczni przedstawiciele różnych środowisk kombatanckich w Krakowie.

Z krakowskiego Oddziału Związku Sybiraków uczestniczyło kilkanaście osób. Były też liczne sztandary, w tym również Sztandar Harcerzy z Krzęcina oraz naszego Oddziału Związku Sybiraków. Po nabożeństwie uformował się pochód

z pocztami sztandarowymi na czele, który przemaszerował na Plac O. Adama Studzińskiego, gdzie pod Krzyżem Katyńskim i tablicami pamięci Zesłańców Sybiru, wygłoszono kilka okolicznościowych przemówień. Przemawiali Wojewoda Małopolski, Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie oraz Józef Kołodziej Prezes Związku Sybiraków Oddział w Krakowie, który jako pierwszy zabrał głos. Prezes w imieniu własnym i Zarządu krakowskiego Oddziału Związku Sybiraków podziękował i wyraził ogromną wdzięczność wszystkim organizatorom dzisiejszych rocznicowych uroczystości. Wyraził też nadzieję, że będą się one odbywały na taką skalę również w kolejnych latach, kiedy już zabraknie Sybiraków – świadków tamtych wydarzeń. Powiedział, że Sybiracy, jako nieliczni pamiętają grozę wybuchu II Wojny Światowej, a zwłaszcza 17 września 1939 r., kiedy Rosja sowiecka dokonała zdrazieckiej napaści na wschodnie tereny Polski, która sprawiła, że kilka miesięcy później rozpoczęły się masowe deportacje Polaków na Syberię. Pierwsza miała miejsce 10 lutego 1940 r.

Następnie głos zabrał Wojewoda Małopolski, który powiedział: „Wrzesień 1939 roku okrył gęstym mrokiem dzieje naszej Ojczyzny. Cierpienie zadane Narodowi Polskiemu wyrzyło głębokie rany, które – mimo upływu czasu – krwawią do dziś.

Z naszej pamięci nie możemy wymazać obrazu wrogiej nienawiści tamtych dni, która spojrzała naszym przodkom prosto w twarz. Nie zablizni się też zranienie w naszych sercach, jeśli o tych wydarzeniach ciągle będziemy słyszeć kłamliwe narracje. Jesteśmy tu dziś, aby w 83’ rocznicę agresji sowieckiej przywołać pełnię prawdy. A rzeczywistość była taka, że zaledwie kilkanaście dni po zbrodniczym ataku Niemiec na

naszą Ojczyznę, 17 września 1939 roku Stalin zadał potężny cios w plecy Polakom walczącym z wojskami Hitlera.

Dzisiaj oddajemy hołd wszystkim tym, którzy ponieśli największe ofiary w walce z sowieckim okupantem. Wspominamy tych, których los został mocno okaleczony przez wrogie działania agresora. Pamięć o nich nie może zgasnąć w naszej wspólnotowej świadomości. Nasza obecność przy Krzyżu Katyńskim jest szczególnym wyrazem tej właśnie pamięci. Dziękując Państwu za przybycie na nasze uroczystości, z wielką dumą spoglądam na harcerzy oraz młodzież z klas mundurowych w Krakowie, która przez swoje dzisiejsze zaangażowanie przyczynia się do wypełniania dziejowego zobowiązania. W takich chwilach potrzeba nam umacniać poczucie narodowej tożsamości” – podkreślił Wojewoda Małopolski.

Następnie odbył się uroczysty Apel Pamięci, po którym nastąpiło składanie wieńców i wiązanek kwiatów pod Krzyżem Katyńskim i pod tablicą zesłań syberyjskich.

Na zakończenie dla uczczenia pamięci wszystkich, którzy złożyli swoje życie w ofierze za niezawisłość Polski, kompania reprezentacyjna Wojska Polskiego oddała salwę honorową.

Poczet Sztandarowy i Sztandar Związku Sybiraków Oddział w Krakowie w czasie uroczystości 17 września na pl. Ojca Adama Studzińskiego w Krakowie (od lewej Halina Kulig i Nina Wierzbicka).

Fot. Wasyl Jerenowski

Przemawiający Józef Kołodziej Prezes Związku Sybiraków Oddział w Krakowie w czasie uroczystości państwowych upamiętniających agresję ZSRR na Polskę 17 września 1939 r. *Fot. Jakub Pendrak*

Delegacja Stowarzyszenia Rodzina Ofiar Katynia Polski Południowej składająca kwiaty pod Krzyżem Katyńskim. *Fot. Jakub Pendrak*

Delegacja Związku Sybiraków Oddział w Krakowie składająca kwiaty pod Krzyżem Katyńskim (od lewej Piotr Stefański, Izabella Raciborska i Józef Kołodziej). *Fot. Jakub Pendrak*

Goście honorowi zaproszeni na uroczystość na pl. Ojca Adama Studzińskiego w Krakowie. Fot. Wasyl Jerenowski

Sztandar Związku Sybiraków Oddział w Krakowie w czasie uroczystości rocznicowych 17.09.2022 r. Fot. Wasyl Jerenowski

Ogólny widok na pl. Ojca Adama Studzińskiego w czasie uroczystości rocznicowych 17.09.2022 r.

Fot. Piotr Stefański

Kolejną częścią obchodów było spotkanie Sybiraków i zaproszonych Gości w klasztorze Ojców Kapucynów. W spotkaniu wzięła udział dość liczna grupa członków Związku Sybiraków oraz zaproszonych Gości, łącznie ok. 35 osób. Były sztandary Związku Sybiraków i Harcerzy z Krzęcina.

Ze względu na remont Kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej, w której znajduje się tablica poświęcona zesłańcom Sybiru, wiązanek kwiatów z czerwono – białych róż złożono pod obrazem Matki Bożej Ostrobramskiej. Wspólną modlitwę za duszę zmarłych Sybiraków na nieludzkiej ziemi i w intencji żyjących Sybiraków poprowadził kapelan krakowskich organizacji kombatanckich Ojciec Jerzy Pająk. Za wspólną modlitwę wszystkim jej uczestnikom, a w szczególności Ojcu

Jerzemu w imieniu własnym i Zarządu podziękował Prezes Józef Kołodziej.

Dalszą część spotkania pod przewodnictwem Prezesa kontynuowano w sali klasztoru. Po przejściu uczestników na salę, wprowadzono sztandary, odegrano Hymn Sybiraków i minutą ciszy uczczono pamięć zmarłych Sybiraków. Następnie Prezes bardzo ciepło i serdecznie przywitał przybyłych na spotkanie Sybiraków, zaproszonych Gości, Ojca Jerzego Pająka oraz dość liczną grupę nowo przyjętych członków wspierających krakowski Oddział Związku Sybiraków. Następnie w krótkim wystąpieniu podkreślił, że 17 września to jeden z najtragiczniejszych dni w historii współczesnej Polski ponieważ napaść Rosji sowieckiej sprawiła, że cała Polska znalazła się pod okupacją dwóch sąsiednich totalitaryzmów.

17 września to dzień w którym Sybiracy w całej Polsce obchodzą ustanowiony przez Sejm Rzeczypospolitej w 2013 roku „Światowy Dzień Sybiraka”. W tym dniu czcimy pamięć i wspominamy tych wszystkich Polaków, którzy siłą przez NKWD zostali deportowani w głąb Rosji sowieckiej, tylko dlatego, że byli Polakami i przeciwstawiali się rusyfikacji zajętych przez Rosję 17 września 1939 r., wschodnich terenów Polski.

Po wystąpieniu Prezesa z godnie z programem spotkania przystąpiono do uroczystego wręczenia przyznanych naszym członkom przez Zarząd Główny Związku Sybiraków odznaczeń. O ich wręczenie został poproszony Pan Marcin Tatar – Pełnomocnik Wojewody Małopolskiego ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Złotą Odznakę Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków zostali uhonorowani:

Janina Bober
Ludmiła Dąbrowska
Nina Wierzbicka

Odnaką Honorową Sybiraka zostali uhonorowani:

Małgorzata Miernik
Anna Trzaska-Madej
Piotr Stefański

Następnie Prezes Józef Kołodziej wraz z Panią Sekretarz Małgorzatą Miernik dokonał wręczenia nowym członkom wspierającym legitymacji członkowskich.

Legitymację członka wspierającego Związek Sybiraków Oddział Kraków otrzymali:

Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk
Anna Kawaler
Halina Jaskierna
Teresa Warchał
Anna Hejczyk
Hubert Hudzio
Mariusz Solorz
Witold Lisowski

Po ceremonii wręczenia odznaczeń i legitymacji nowym członkom wspierającym Prezes złożył wszystkim serdeczne gratulacje oraz życzenia dobrego zdrowia i wielu sił do dalszej aktywnej działalności na rzecz Związku.

Ostatnim punktem naszego spotkania był referat Mariusza Solorza pracownika naukowego Centrum Dokumentacji Zsyłek Wypędzeń i Przesiedleń Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Temat referatu: Działalność duszpasterska

wśród Sybiraków w polskich osiedlach uchodźczych w Afryce wschodniej i południowej w latach 1942–1952.

Po wygłoszeniu referatu odbyła się ciekawa dyskusja odnośnie życia religijnego Sybiraków, którzy wyszli z Rosji z Armią Generała Andersa i osiedli w obozach uchodźczych w Afryce. Na zakończenie spotkania Bracia Kapucyni zaprosili uczestników na Sympozjum, które rozpocznie się 24 września 2022 r., o godzinie 8:30 w Klasztorze Kapucynów, ul. Loretańska 11 w Krakowie nt: „Czcigodny Sługa Boży Serafin Kaszuba” Kapucyn, Kapłan, Duszpasterz Kościoła na Wschodzie.

Na tym spotkanie zakończono.

Poczty sztandarowe Związku Sybiraków i Szczepu ZHP Memoria w kościele Ojców Kapucynów.

Fot. Piotr Stefański

Ojciec Jerzy Pająk i Prezes Józef Kołodziej w czasie modlitwy przed obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej. *Fot. Piotr Stefański*

Rozpoczęcie uroczystych obchodów Dnia Sybiraka w klasztorze Ojców Kapucynów w dniu 17.09.2022 r. *Fot. Piotr Stefański*

Poczty sztandarowe w czasie uroczystości.
Fot. Piotr Stefański

Zgromadzeni goście w czasie uroczystej chwili odśpiewania Hymnu
Sybiraków *Fot. Piotr Stefański*

Sztandary Związku Sybiraków Oddział w Krakowie i Szczepu ZHP
Memoria z Krzęcina. *Fot. Piotr Stefański*

Członkowie Związku Sybiraków obecni na uroczystości u Ojców
Kapucynów w Krakowie. *Fot. Piotr Stefański*

Członkowie Związku Sybiraków i zaproszeni Goście obecni na uroczystości u Ojców Kapucynów w Krakowie. *Fot. Piotr Stefański*

Anna Kawaler Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzęcinie i Józef Kołodziej Prezes Związku Sybiraków Oddział w Krakowie.

Fot. Piotr Stefański

Ludmiła Dąbrowska odznaczana Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków. *Fot. Piotr Stefański*

Nina Wierzbicka odznaczana Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków. *Fot. Piotr Stefański*

Małgorzata Miernik odznaczana Odznaką Honorową Sybiraka.
Fot. Maja Skoczylas

Anna Trzaska-Madej odznaczana Odznaką Honorową Sybiraka.
Fot. Maja Skoczylas

Piotr Stefański odznaczony Odznaką Honorową Sybiraka.
Fot. Maja Skoczylas

Dyskusja w czasie spotkania.
Fot. Piotr Stefański

Uczestnicy spotkania zasłuchani w słowa referatu Mariusza Solorza.
Fot. Piotr Stefański

Zaprzyjaźnieni uczestnicy Dnia Sybiraka Nina Wierzbicka
i Leopold Walczewski. *Fot. Piotr Stefański*

Obchody 104' rocznicy Odzyskania Niepodległości w Krzęcinie

10 listopada Sybiracy zostali zaproszenie do Szkoły Podstawowej w Krzęcinie na uroczystość z okazji 104-ej rocznicy Odzyskania Niepodległości oraz VI rocznicy Posadzenie „Sosny Pamięci” zesłańcom Sybiru i X rocznicy bardzo przyjaznej i owocnej współpracy Harcerzy z Krzęcina z krakowskim Oddziałem Związku Sybiraków.

W tym dniu środkiem transportu udostępnionym przez Pana Wojewodę na uroczystości pojechało kilkunastu Sybiraków. Pierwszym punktem programu było przywitanie zaproszonych gości na placu apelowym szkoły, odśpiewanie Hymnu Państwowego oraz Apel Poległych odczytywany przez Harcerzy ze Szczepu „Memoria”. Następnie odmówiono modlitwę za zmarłych Zesłańców, prowadzoną przez kapelana harcerzy, po której nastąpiło złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod „Pomnikami Pamięci”.

W czasie składania kwiatów zaczął padać coraz większy deszcz, co zmusiło organizatorów do przerywania dalszego kontynuowania uroczystości na placu apelowym szkoły.

Dalsze uroczystości zostały przeniesione do sali gimnastycznej szkoły, gdzie harcerze wystąpili z pięknym programem pieśni patriotycznych w przekroju historycznym. Część artystyczną wykonali harcerze Szczepu „Memoria” Na obchody przybyli przedstawiciele władz administracyjnych i samorządowych, nauczyciele zaprzyjaźnionych szkół, władze harcerskie, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Krzęcińskiej; Koło Gospodyń, Strażacy OSP, uczniowie i absolwenci Szkoły,

harcerze, zuchy i ich rodzice. Uroczystości zakończyły się przy tradycyjnych pierogach i ciastach krzęcińskich. Prowadzono długie serdeczne rozmowy. Na pożegnanie, zostawiliśmy „Naszym Harcerzom” mikołajowe słodycze. Jesteśmy pełni uznania dla Dyrekcji Szkoły, nauczycieli i czynnych emerytów, za wspaniałą pracę z młodzieżą, a Harcerzom i Instruktorom dziękujemy za przyjaźń i wieloletnią współpracę.

Członkowie Związku Sybiraków na placu przed szkołą w Krzęcinie w czasie uroczystości z okazji Narodowego Święta Niepodległości.

fot. Piotr Stefański

Poczty sztandarowe w czasie uroczystości w Krzęcinie.
Fot. Piotr Stefański

Delegacja Związku Sybiraków Oddział w Krakowie składająca kwiaty.
Fot. Piotr Stefański

Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk Dyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego UW składająca kwiaty.

Fot. Piotr Stefański

Goście zaproszeni na uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzęcinie. *Fot. Piotr Stefański*

Przemawiający Stefan Lubelski w obecności Anny Kawaler.
Fot. Piotr Stefański

Przemawiający Józef Kołodziej i Anna Kawaler.
Fot. Piotr Stefański

Prezent od Związku Sybiraków Oddział w Krakowie ofiarowany dla Szkoły i Harcerzy z Krzęcina (stoją od lewej: Józef Kołodziej, Anna Kawaler, Barbara Łuczyńska). *Fot. Piotr Stefański*

Pamiątkowe zdjęcie zaproszonych na uroczystość w Krzęcinie Gości. *Fot. Piotr Stefański*

Koncert Pieśni Patriotycznych

Przedstawiciele Związku Sybiraków Oddział w Krakowie 22 listopada 2022 r. uczestniczyli w Koncercie Pieśni Patriotycznych, który zorganizowało Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących Nadzieja. Koncert miał miejsce z okazji Narodowego Święta Niepodległości i odbył się na terenie Zespołu Szkół i Placówek pn. „Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących” w Krakowie. Związek Sybiraków reprezentował Józef Kołodziej Prezes Związku Sybiraków Oddział w Krakowie wraz z kilkoma członkami Zarządu. Na koncert przybył Mateusz Małodziński II Vice Wojewoda Małopolski. W koncercie uczestniczyli przedstawiciele Stowarzyszenia Rodzina Ofiar Katynia Polski Południowej reprezentowana przez Jacka Wawszczaka Prezesa Stowarzyszenia. Obecni byli również przedstawiciele Bractwa Kurkowego, przedstawiciele 21 Pułku Ułanów Nadwiślańskich i Bractwo Rycerskie Kompania Gryfitów. W koncercie wystąpili uczniowie Centrum Niewidomych i Słabowidzących z Szkoły Muzycznej I stopnia im. mjr Henryka Hieronima Baranowskiego. Koncert był wypełniony historycznymi i wojskowymi pieśniami oraz treściami patriotycznymi. Młodzi wykonawcy porwali widownię pięknym i profesjonalnym wykonaniem utworów. Szczególne wrażenie na wszystkich zrobił młody artysta Olaf Bielak, który przykuwał uwagę zebranych swoją grą na fortepianie i wzruszającym wykonaniem pieśni pt. „Orlątko” o małych obrońcach Lwowa.

Honorowi Goście Koncertu Pieśni Patriotycznych
Fot. Piotr Stefański

Przybyły na koncert Mateusz Małodziński II Wicewojewoda Małopolski
i Piotr Stefański. *Fot. Jakub Pendrak*

Uczestnicy Koncertu Pieśni Patriotycznych.
Fot. Piotr Stefański

Zaproszeni na koncert Goście.
Fot. Piotr Stefański

Zaproszeni na koncert Goście.
Fot. Piotr Stefański

Zaproszeni na koncert Goście.
Fot. Piotr Stefański

Uczestnicy koncertu w czasie odśpiewania Roty.
Fot. Piotr Stefański

Pamiątkowe zdjęcie uczestników Koncertu Pieśni Patriotycznych.
Fot. Piotr Stefański

Dekada z harcerzami z Krzęcina

W tym roku upływa 10 lat jak zaczęła się przyjaźń Sybiraków krakowskich z Harcerzami z Krzęcin. Jesienią 2012 r. śp. Prezes Aleksandra Szemieth zwróciła się z prośbą do wskazanej przez Piotra Ćwika Wojewodę Małopolskiego 7 drużyny ZHP imienia Armii Krajowej działającej przy Szkole Podstawowej w Krzęcinie koło Skawiny o przygotowanie programu na XXIV Ogólnopolską Pielgrzymkę Sybiraków do Częstochowy. W 2013 r. Związek Sybiraków Oddział w Krakowie zobowiązany przez Zarząd Główny Związku Sybiraków miał zapewnić część artystyczną na wieczornym spotkaniu Sybiraków-Pielgrzymów. Dlatego Zarząd Związku Sybiraków Oddział w Krakowie zwrócił się do śpiewającej drużyny z Krzęcina. Drużynę prowadziła harcmistrzyni Halina Jaskierna, jeszcze do niedawna dyrektorka tej szkoły, która wraz z instruktorami ZHP, zespołem nauczycieli i poparciem obecnej Dyrektorki Szkoły Anny Kawaler przygotowała wspaniały spektakl poetycko-muzyczny. Spektakl ten zatytułowany „W Hołdzie Polskim Zesłańców Sybiru” zaprezentowano w auli im. Ojca Kordeckiego na Jasnej Górze przy udziale 600 osób. Zrobił on na słuchaczach wielkie wrażenie. Powszechnie wyrażano opinie, że był najlepszy z dotychczasowych, zaprezentowanych na poprzednich pielgrzymkach. Szeroko o tym pisaliśmy w Sybiraku nr 66 z 2013 r.

Od tego momentu Harcerze wraz z Opiekunami uczestniczą z Sybirakami w kolejnych pielgrzymkach do Częstochowy, a także do Czernej, czyli grobu Rafała Kalinowskiego patrona Sybiraków. Dość często pomagając między innymi naszym chorążym w niesieniu sztandaru.

Oprócz udziału w pielgrzymkach od 2013 r. „Nasi Harcerze”, bo tak ich już nazywamy, biorą udział w obchodach Dnia Sybiraka 17 września. Najpierw w części oficjalnej i w mszy świętej na Wawelu, składaniu kwiatów i zapaleniu zniczy pod Tablicą Golgoty Wschodu. A potem razem z nami już kameralnie u Ojców Kapucynów śpiewają pieśni patriotyczne i trzymają warte honorową pod Tablicą Zesłańców Sybiru znajdującą się na krużgankach kościoła.

Podobnie każdego roku 11 listopada (oprócz czasu pandemii Covid-19) Harcerze z Krzęcina uczestniczą razem z Krakowskimi Sybirakami w obchodach Dnia Niepodległości. Po mszy świętej na Wawelu wspólnie maszerują pod Pomnik Grunwaldzki na placu Matejki. Pomagając między innymi nieść sztandar i zawsze są pięknie umundurowani. Od 2018 r. uczestniczą również w obchodach z własnym sztandarem.

Od 2014 r. w rocznicę katastrofy gibraltarskiej 4 lipca Harcerze wraz z Druhnami Instruktorami stawiają się ze sztandarem na Wawelu na mszy świętej za spokój duszy gen. Władysława Sikorskiego, a następnie przy sarkofagu Generała wraz z Sybirakami składają kwiaty.

Nie można też nie wspomnieć o bardzo ważnym wydarzeniu w 2017 r. Harcerze ze szczepu ZHP Memoria pod opieką Druhen Instruktorów i Pani Dyrektora Szkoły (autokarem w 50 osób) od 7 do 8 września uczestniczyli w Białymstoku w XVII Międzynarodowym Marszu Pamięci Zesłańców Sybiru. Tam również przy pełnej auli Uniwersytetu Białostockiego dali wzruszający koncert patriotyczny, który został nagrany przez lokalną stację telewizyjną, a kopie otrzymał nasz Oddział Związku.

To harcerze z Krzęcina od 2015 r. umilają nam Oplątek grając i śpiewając kolędy, wnoszące radość i uśmiech. Krakowscy Sybiracy odwiedzili też z kolęda Krzęcin w 2015 r., a przy uroczystym harcerskim kominku byli świadkami Przyrzeczenia Harcerskiego i chrzestnymi nowych Druhen. Jedna z nich w tym roku została instruktorką Drużyny Tajga.

14 sierpnia 2016 r. odbywał się w Krakowie XVIII Światowy Zjazd Polaków z Indii z lat 1942–1948, Sybiraków którzy opuścili „niełudzką ziemię” wraz z Armią gen. Władysława Andersa i znaleźli schronienie w Indiach. Niezawodni Harcerze z Krzęcina wraz ze śp. Lechem Trzaską zorganizowali dla nich na terenie Dworku Białoprądnickiego ognisko harcerskie. Wszyscy Druhowie, starzy i młodzi zintegrowali się przy śpiewie tych samych piosenek i płaśów zuchowych, bawiąc się i wspominając harcerskie przeżycia.

Tak jak harcerze przyjeżdżają do Krakowa na obchody Dnia Niepodległości, tak Sybiracy uczestniczą co roku w uroczystościach rocznicowych organizowanych przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krzęcinie, Harcerzy ze Szczepu ZHP Memoria i całą społeczność Ziemi Krzęcińskiej. Obchody w 2016 r. były wyjątkowe. Na placu apelowym szkoły pomiędzy dwoma „Dębami Pamięci” o ofiarach Katynia, oficerach pochodzących z Ziemi Krzęcińskiej, Sybiracy posadzili „Sosnę Syberyjską”. Uroczystość była podniosła. Zaczął ją Hymn Sybiraków w wykonaniu harcerzy i młodzieży szkolnej, a następnie Apel Poległych, zmarłych i pomordowanych na „niełudzkiej ziemi”, składanie wieńców i zapalanie zniczy oraz przemarsz ze sztandarami do sali gimnastycznej gdzie młodzież zaprezentowała program artystyczny, jak zawsze na wysokim poziomie. A potem wszyscy zostali zaproszeni przez

Panią Dyrektorkę Szkoły na poczęstunek – pierogi lepione dla nas od rana, co stało się już tradycją na kolejnych spotkaniach rocznicowych.

Chcąc wyrazić Harcerzom, Szkole i wszystkim Mieszkańcom tej wspaniałej małej Ojczyzny, jaką jest Ziemia Krzęcińska, wdzięczności za pomoc, opiekę, pamięć i służenie w potrzebach w 2018 r. Związek Sybiraków Oddział w Krakowie ufundował Szczepowi ZHP Memoria sztandar. Od tej daty we wszystkich uroczystościach występujemy wspólnie z dwoma sztandarami, a nasza przyjaźń trwa nadal.

Pamiętająca o nas, Sybirakach społeczność Krzęcina.

Fot. Piotr Stefański

Warta honorowa, poczty sztandarowe i kwiaty pod Dębami Pamięci i Sosną Syberyjską przy szkole w Krzęcinie. *Fot. Piotr Stefański*

Znak przyjaźni, pamięci i współpracy – trzy sztandary: Związku, Szkoły i Harcerzy. *Fot. Piotr Stefański*

Motto naszego wspólnego działania.
Fot. Piotr Stefański

Harcerze ze Szczepu ZHP Memoria w Krzęcinie.
Fot. Piotr Stefański

Wręczenie prezentu od Związku Sybiraków Oddział w Krakowie dla Harcerzy z Krzęcina. *Fot. Piotr Stefański*

Pamięć o Bohaterach społeczności w Krzęcinie. *Fot. Piotr Stefański*

Wzruszające chwile spotkań – Łucja Trzaska i Halina Jaskierna.
Fot. Piotr Stefański

Czas na wspomnienia na terenie zaprzyjaźnionej szkoły w Krzęcinie.
Fot. Piotr Stefański

Uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzęcinie śpiewają dla Sybiraków. *Fot. Piotr Stefański*

Harcerki ze Szczepu ZHP Memoria z Krzęcina. *Fot. Piotr Stefański*

Zbigniew Tarnawski, Piotr Stefański

**Kalendarium wydarzeń i prac Związku Sybiraków
Oddział w Krakowie
w okresie od czerwca do grudnia 2022 r.**

30 czerwca 2022 roku członkowie Związku Sybiraków Oddział w Krakowie uczestniczyli w uroczystości odsłonięcia pomnika gen. dyw. dr. Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego na cmentarzu Rakowickim w Krakowie. W uroczystości wzięli udział **Józef Kołodziej i Małgorzata Miernik**.

4 lipca 2022 roku w 79 rocznicę tragicznej śmierci gen. Władysława Sikorskiego została odprawiona msza św. w Katedrze Wawelskiej, po której Józef Kołodziej i Halina Kulig złożyli kwiaty na sarkofagu gen. Władysława Sikorskiego. W uroczystości uczestniczyli Harcerze ze Szczepu ZHP Memoria z Krzęcina.

9 lipca 2022 r. z okazji 78. rocznicy akcji „Koppe”, przeprowadzonej w Krakowie przez Grupy Szturmowe Szarych Szeregów, w rocznicowych uroczystościach wzięli udział z ramienia Związku Sybiraków Oddział w Krakowie oraz kwiaty złożyli pod pomnikiem **Żołnierzy Czynu Zbrojnego Polski Walczącej** Józef Kołodziej i Jadwiga Turowska.

1 września 2022 r. mszą świętą w Katedrze Wawelskiej zainaugurowano obchody 83 rocznicy wybuchu II Wojny Światowej. Podczas uroczystości odbył się Apel Poległych i oddana została salwa honorowa. Przedstawiciele Zarządu Związku Sybiraków Oddział w Krakowie złożyli kwiaty pod Pomnikiem Armii Kraków.

17 września 2022 r. mszą świętą w Katedrze Wawelskiej rozpoczęły się obchody 83 rocznicy agresji Związku

Sowieckiego na Polskę. Na placu im. Ojca Adama Studzińskiego w Krakowie okolicznościową mowę wygłosił Józef Kołodziej Prezes Związku Sybiraków Oddział w Krakowie. Kwiaty pod Krzyżem Katyńskim złożyli Izabella Raciborska, Józef Kołodziej i Piotr Stefański.

17 września 2022 r. z okazji Światowego Dnia Sybiraka odbyło się w klasztorze Ojców Kapucynów w Krakowie spotkanie Sybiraków i zaproszonych Gości. Ze względu na remont Kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej, w której znajduje się tablica poświęcona zesłańcom Sybiru, wiązaną kwiatów z czerwono-białych róż złożono pod obrazem Matki Bożej Ostrobramskiej. Wspólną modlitwę za duszę zmarłych Sybiraków poprowadził kapelan krakowskich organizacji kombatanckich Ojciec Jerzy Pająk. W czasie spotkania wręczono członkom Związku w Krakowie odznaczenia przyznane przez Zarząd Główny Związku Sybiraków Złotą Odznakę Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków zostali uhonorowani: Janina Bober, Ludmiła Dąbrowska, Nina Wierzbicka. Odznaką Honorową Sybiraka zostali uhonorowani: Małgorzata Miernik, Anna Trzaska-Madej i Piotr Stefański. Nowym członkiem wspierającym wręczono legitymację członka wspierającego Związek Sybiraków Oddział w Krakowie.

29 września 2022 r. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej Mariusza Solorza. Temat pracy: Działalność duszpasterska wśród ludności ewakuowanej z ZSRR w polskich osiedlach uchodźczych w Afryce Wschodniej i Południowej, Indiach, Meksyku i Nowej Zelandii (1942–1952).

31 października 2022 r. na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie Nina Wierzbicka Członek Zarządu Związku Sybiraków Oddział w Krakowie oraz Harcerze i Instruktorzy ze

Szczepu ZHP Memoria z Krzęcina zapalili znicze na grobach Sybiraków z okazji **Święta Wszystkich Świętych**.

10 listopada 2022 r. Sybiracy z Krakowa zostali zaproszeni przez Dyrekcję Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzęcinie i Harcerzy ze Szczepu ZHP Memoria na uroczystość z okazji 104-jej rocznicy Odzyskania Niepodległości oraz VI rocznicę posadzenie „Sosny Pamięci” Zesłańcom Sybiru.

22 listopada 2022 r. przedstawiciele Związku Sybiraków Oddział w Krakowie wzięli udział w Koncercie Pieśni Patriotycznych na terenie Zespołu Szkół i Placówek pn. „Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących” w Krakowie, którego organizatorem było Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących Nadzieja.

W grudniu 2022 r. podobnie jak w roku ubiegłym Stowarzyszenie Odra Niemen Oddział Małopolski będzie prowadziło akcję „Paczka dla Kombatanta” i zwróciło się do naszego Związku o dostarczenie listy z telefonami i adresami Sybiraków do objęcia tym projektem.

KRONIKA ŻAŁOBNA

14 listopada 2020 r. zmarła Stanisława Noworyta

Z domu Lampart, córka Piotra i Anny, urodzona 21 października 1932 r. w Holendrach, pow. Podhajec, woj. tarnopolskie. Deportowana 10 lutego 1940 r. wraz z rodzicami do Krasnojarskiego Kraju, przebywała na zesłaniu 6 lat, do 9 lutego 1946 r.

27 listopada 2021 r. zmarł Czesław Czyżewicz

Urodzony 12 kwietnia 1928 r. w Horodyszczce, mechanik konstruktor w Instytucie Obróbki Skrawaniem w Krakowie. Zesłaniec od 10 lutego 1942 r. do 10 lutego 1946 r. przebywał w Archangielskim Kraju, w osadzie leśnej Rossochy, w Szenkurskim Rejonie, następnie w Bołtyszcze, w Aleksandrowskim Rejonie, Kriwogradskiej Obłasci.

16 marca 2022 r. zmarła Tatiana Głogowska z domu Iwaszko

Urodzona 21 maja 1945 r. w Sadowej Wiszni. Córka Romana i Olgi Neofita, nauczycieli w Niżankowicach, woj. lwowskie, wywieziona z rodzicami. Przebywała na zesłaniu: Łagier w Borysławiu do 1950, następnie w latach 1950–1957 w przysiółku Czerkiesowo, Krasnojarski Kraj oraz na Uralu 1957–1858. Repatriowana do Polski 18 lipca 1958 r.

23 marca 2022 r. zmarła Augustyna Madejska z domu Komasa

Urodzona 7 maja 1931 r. w Czarnych Łozach. Wywieziona 10 lutego 1940 r. do Kargowiny w Archangielskim Kraju.

W Sumie na Ukrainie przebywała do 29 maja 1946 r., skąd wróciła do Polski po 6 latach i 4 miesiącach zesłania.

2022 r. zmarł Jerzy Kotarski

Syn Michała i Łucji z domu Strzok, urodzony 15 grudnia 1930 r. w Pustomyty pow. lwowski. Chemik w Zakładach Chemicznych Oświęcim. Na zesłaniu od kwietnia 1940 do kwietnia 1946 najpierw do 1942 w kołchozie Piszczewik w obłasti Aktiubińsk potem do 1945 r. w Dżuruniu i od 1945 r. w sierocińcu w Aktiubińsku skąd wraz z całym sierocińcem wrócił do Polski. Z Gostynia – punkt rozdzielczy dzieci – przekazany 24 maja 1946 r. do Domu Dziecka w Elblągu. Matka zmarła w Kazachstanie.

25 maja 2022 r. zmarł Paweł Antoni

Urodzony na zesłaniu, 1 sierpnia 1940 r. w Nowej Jerozynie, pow. Krasnojarski. Powrócił do Polski w 1946 r. Przez 40 lat pracował jako sanitariusz w Pogotowiu Ratunkowym w Krakowie.

31 lipca 1922 r. zmarł Tadeusz Sokół

Urodzony 25 stycznia 1926 r. w Klimontowie, został jako żołnierz AK aresztowany 17 stycznia 1945 r. i deportowany do Związku Radzieckiego gdzie przebywał w obozie. Do Polski wrócił 22 października 1945 r.

3 sierpnia 2022 r. zmarła Irena Piotrowicz z domu Ritzke

Urodzona 8 kwietnia 1929 r. w Muszynie, przebywała na przymusowym zesłaniu w rejonie Irkuckim, od 30 września 1940 r. do 15 października 1944 r.

4 sierpnia 2022 r. odbył się pogrzeb Wandy Czardyban z domu Noga

Urodzona 20 grudnia 1934 r. w Rykowie w woj. Tarnopolskim w lutym 2040 r. została wywieziona z całą rodziną za Ural, do miejscowości Kudymkar, woj. mołotowskie gdzie przez dwa lata przebywała w domu dziecka. W 1943 r. została przewieziona do miejscowości Saratowskiej i pracowała w sowchozie. Do Polski wróciła w maju 1946 r.

6 listopada 2022 r. zmarła Krystyna Szczepańska-Bereszko

Urodzona 31 marca 1931 r. w Świętochłowicach, wywieziona na Syberię 28 czerwca 1940 przebywała na przymusowym zesłaniu w Tegulskim Rejonie, Nowosybirskiej Obłastii, Krasnojarskim Kraju, do lutego 1946 r.

22 listopada 2022 r. zmarł Stefan Kowalkiewicz

Urodzony 20 maja 1929 r. w Krakowie, syn Władysława i Stefanii z domu Kot, deportowany 10 lutego 1940 r. przebywał na zesłaniu w Bakuszkińskim Rejonie, Wołogodskiej Obłastii, do marca 1946 r.

Odeszli w ostatnim czasie:

Bonifacy Marcińczyk

Urodzony 18 maja 1938 r. w miejscowości Belweder pow. Łuck, woj. wołyńskie, wywieziony z rodzicami i 5-ciorgiem rodzeństwa do obozu Unża na Syberii w lutym 1940 r. W kwietniu 1946 r. repatriowany do Polski.

Bogdan Andrusiewicz

Urodzony 10 marca 1938 r. w Krakowie, przebywał na zesłaniu od kwietnia 1940 r. do kwietnia 1946 r. wywieziony z matką, z domu Rodziewicz do miejscowości Makinka, Rej. Stepniak, Akmolińska Oblast.

Władysława Mazur z domu Babula

Urodzona 15 września 1932 r. w Techlowie, pow. Rawa Ruska, woj. lwowskie wywieziona z rodzicami i rodzeństwem na zesłanie do Irkuckiej Oblastii 10 lutego 1940 r. Powróciła do Polski w maju 1946 r.

Otrzymaliśmy prośbę o sprostowanie informacji o odejściu Członka Związku Sybiraków Oddział w Krakowie podanej w numerze 88 Sybiraka z września 2021:

27 kwietnia 2021 r. zmarł Roman Raciborski

Urodzony 5 czerwca 1934 r. w Kwaszeninie k. Dobromila woj. Lwów. Syn Władysława i Marii z Rączków. Ojciec był leśniczym. Wywieziony 10 lutego 1940 r. w okolice Omska. Do ojczyzny wrócił 19 czerwca 1946 r. Żonaty z Izabellą Raciborską.

INFORMACJE BIEŻĄCE

Szanowni Państwo

Zarząd Związku Sybiraków Oddział w Krakowie zwraca się do swoich członków o uregulowanie wszystkich zaległych składek członkowskich. Wysokość składki wynosi 50 zł rocznie. Wpłaty zaległych składek zachęcamy dokonywać:

1. Przelewem na pocztę, banku lub przez bankowość internetową na nasze konto bankowe. W przelewie należy podać imię i nazwisko członka związku lub numer ewidencyjny.
Nr naszego konta: 27 1240 4722 1111 0000 4856 2533
Bank Pekao S.A. O/Kraków ul. Pijarska 1.
2. W biurze Związku ul. Basztowa 22 pok. 15, w każdy wtorek podczas dyżuru w godzinach od 12 do 14.

Szanowni Państwo

Zarząd Związku Sybiraków Oddział w Krakowie informuje, że posiada w swoich zbiorach bibliotecznych egzemplarze opracowanych i wydanych wcześniej przez Komisję Historyczną publikacji z serii „Tak było...Sybiracy”.

Każda książka zawiera autentyczne wspomnienia naszych współtowarzyszy Sybiraków. Opisują oni swoje przeżycia, własnej rodziny i znajomych, walkę z prześladowaniami, głodem, mrozem, biedą i poniewierką w czasie zesłania do obcego, nieprzyjaznego kraju, jakim był ZSRR. Niejednokrotnie pisane były z ogromnym wzruszeniem i łzami w oczach.

Książki mogą nabyć sami Sybiracy, członkowie ich rodzin oraz poleceni znajomi w Biurze Krakowskiego Oddziału Związku Sybiraków ul. Basztowa 22 pokój 15 – parter, w każdy wtorek podczas dyżuru w godzinach od 10 do 12.

Koszt jednego egzemplarza książki: 15 złotych. Pieniądze w ten sposób uzyskane pomogą Zarządowi w pokryciu kosztów funkcjonowania Biura Związku oraz pozwolą na pomoc potrzebującym Sybirakom.

Informacje organizacyjne

Dyżury Zarządu: Kraków ul. Basztowa 22

pok. 15, tel. 12-392-19-09

wtorki – godz. 12-14

adres e-mail: biuro@sybiracy.krakow.pl

strona internetowa: www.sybiracy.krakow.pl

Dyżur Komisji Historycznej:

Kraków, ul. Basztowa 22 pok. 16

wtorki – godz. 12-14

Tel. 12-392-19-09

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW Oddział w Krakowie

31-156 Kraków; Basztowa 22; pok. 15; Tel. 12-392-19-09

Bank Pekao S.A. O/Kraków ul. Pijarska 1

Nr konta: 27 1240 4722 1111 0000 4856 2533

redakcja: Piotr Stefański

skład: Bogdan Strzeboński